

Uwagi i propozycje

Kujawsko-Pomorskiej Federacji Organizacji Pozarządowych do projektów Planów Działania na rok 2012 dla Priorytetów VI, VII i IX w województwie kujawsko-pomorskim

Wskazane poniżej propozycje nawiązują do projektów Planów Działania przedstawionych na spotkaniach poświęconych konsultacjom społecznym ww. dokumentów w Toruniu i w Bydgoszczy w dn. 14-15 lipca 2011 roku i stanowią uzupełnienie propozycji i uwag zgłaszanych przez Federację podczas tych spotkań.

Priorytet VI PO KL

1. Założenie z projektu PD: skierowanie konkursu Poddziałania 6.1.1 wyłącznie do osób bezrobotnych

a. Zmiana grupy docelowej na „osoby niezatrudnione”

Wsparcie dla osób bezrobotnych świadczone jest głównie przez powiatowe urzędy pracy. Jednocześnie dotychczasowa praktyka konkursów ogłaszanych w województwie w tym Poddziałaniu dotyczyła wsparcia osób innych, niż zarejestrowane w urzędach pracy. Zmiana podejścia po czterech latach jego wdrażania jest nieuzasadniona, również dlatego, że podmioty aplikujące uzyskały już swoistą specjalizację w realizacji wsparcia adresowanego do osób niezarejestrowanych. Nie bez znaczenia jest też fakt, że wspieranie osób bezrobotnych to domena tzw. działań krajowych i wypełnianie luki finansowej w Funduszu Pracy poprzez angażowanie środków EFS wypacza sens funkcjonowania EFS w Polsce.

2. Założenia z projektu PD: Kryteria strategiczne konkursu w Poddziałaniu 6.1.1

a. Przeniesienie kryterium strategicznego „Projekt ukierunkowany jest na kompleksowe wsparcie...” do kryteriów dostępu

Kryterium kompleksowości projektów powinno być kryterium wyjściowym dla projektów, a nie wyjątkowo premiowanym. Specyfika pracy z osobami niezatrudnionymi wymaga podejścia kompleksowego opartego o minimum dwie formy wsparcia możliwe do realizacji w Poddziałaniu.

- b. Zmiana w kryterium strategicznym „Grupę docelową projektu stanowią w minimum 50% osoby należące do jednej lub obu z grup” osoby w wieku 50-64 lata/osoby niepełnosprawne” ze wskaźnika procentowego 50% na 100%.**

Ze względu na specyfikę pracy z obu ww. grupami docelowymi wskazane jest koncentrowanie całych projektów na wsparciu dla tych osób, co jednocześnie spowoduje, że projekty takie realizowane będą przez podmioty wyspecjalizowane w ww. obszarze.

- c. Usunięcie kryterium strategicznego „Projekt jest skierowany do osób zamieszkujących wyłącznie powiaty o największej stopie bezrobocia tj. 20% i więcej na dzień 31.12.2011 roku”**

Połączenie tego kryterium z równoczesnym założeniem wspierania poprzez konkurs dwóch grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy (1. osób w wieku 50-64 lata; 2. osób niepełnosprawnych) spowoduje, że wsparcie dla tych grup zostanie zrealizowane w niewielkim procencie, bowiem na obszarze o wysokiej stopie bezrobocia realizowane będą projekty adresowane do osób najaktywniejszych, do których osoby starsze i/lub osoby niepełnosprawne nie należą.

- 3. Założenie z projektu PD: Kryteria dostępu i kryteria strategiczne w Działaniu 6.2 PO KL**

- a. Przeniesienie kryterium dostępu „Grupę docelową w projekcie stanowią w minimum osoby pozostające bez zatrudnienia należące w co najmniej 40% do jednej lub kilku z niżej wymienionych grup: osób w wieku 15-24 lata; osób w wieku 50-64 lata; osób niepełnosprawnych” do kryteriów strategicznych.**

Osiągnięcie ww. założeń możliwe jest wyłącznie przez podmioty specjalizujące się we wsparciu ww. osób, wobec czego zastosowanie tych założeń na poziomie kryteriów dostępu spowoduje, że wszyscy projektodawcy stosować będą w projektach „sztuczne” kryteria rekrutacji. Natomiast promowanie wsparcia dla ww. osób poprzez przyznawanie punktów strategicznych pozwoli na wyłonienie projektów zorientowanych i wyspecjalizowanych we wspieraniu osób z ww. grup docelowych.

- b. Usunięcie kryterium strategicznego „Projekt jest skierowany do osób zamieszkujących wyłącznie powiaty o największej stopie bezrobocia tj. 20% i więcej na dzień 31.12.2011 roku”**

Połączenie tego kryterium z równoczesnym założeniem wspierania w ramach konkursu dwóch grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy (1. osób w wieku 50-64 lata; 2. osób niepełnosprawnych) spowoduje, że wsparcie dla tych grup zostanie zrealizowane w niewielkim procencie, bowiem na obszarze o wysokiej stopie bezrobocia realizowane będą projekty adresowane do osób

najaktywniejszych, do których osoby starsze i/lub osoby niepełnosprawne nie należą.

1. Wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych dla ops i pcpr na etapie tworzenia diagnozy potrzeb

Proponujemy wprowadzenie obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu systemowego przez ops i pcpr przed złożeniem wniosku o dofinansowanie tych projektów w 2012 roku na danym obszarze. Szczególnie jest to zasadne w odniesieniu do powstających Programów Aktywności Lokalnych.

Beneficjenci systemowi powinni być zobowiązani do przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu planowanego do realizacji w 2012 roku i uwzględnienia wyników konsultacji w planowanym projekcie. Działania beneficjentów systemowych realizowane są na rzecz osób, które wspierane są również przez inne podmioty publiczne i niepubliczne. Jednocześnie osoby te (osoby zagrożone wykluczeniem społecznym) borykają się z licznymi, bardzo złożonymi uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi, których rozwiązanie możliwe jest wyłącznie poprzez koncentrację sił i środków wszystkich podmiotów prowadzących wsparcie tych osób. Niezbędne jest więc stworzenie możliwości konsultacji założeń projektu systemowego z innymi podmiotami (publicznymi i niepublicznymi), tak aby planowane wsparcie wpisało się również w zestaw wszystkich działań podejmowanych na rzecz przedstawicieli grupy docelowej w obszarze realizacji projektu, jak i w celu uwzględniania działań beneficjentów systemowych przez inne podmioty w ich planach i działaniach (podmiotów publicznych i niepublicznych).

2. Uwzględnienie w projektach systemowych pomocy społecznej minimum jednego działania (formy wsparcia), która realizowana będzie w partnerstwie z podmiotem/podmiotami pozarządowymi (wyłonionym/wyłonionymi zgodnie z procedurami przewidzianymi w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie)

Beneficjenci systemowi powinni być zobowiązani do uwzględnienia w planowanych do realizacji projektach na 2012 rok minimum jednej formy wsparcia, która będzie realizowana w partnerstwie z podmiotami pozarządowymi.

W celu koncentracji działań i tworzenia kompleksowej oferty wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym realizacji wsparcia kompleksowego wobec osoby potrzebującej i jej otoczenia) oraz w celu realizacji horyzontalnej zasady partnerstwa w projektach PO KL, niezbędne jest uwzględnianie aktywnego udziału innych podmiotów w realizacji projektów systemowych VII Priorytetu. Beneficjenci systemowi powinni więc minimum jedną z planowanych form wsparcia zrealizować jako działanie partnerskie po uprzednim wyłonieniu partnera na podstawie stosownych przepisów prawa krajowego. W przypadku zrealizowania procedury wyłonienia partnera zgodnie z procedurami, ale bez rozstrzygnięcia, beneficjent systemowy dokonuje realizacji formy wsparcia samodzielnie.

Działania te będą pozytywnie oddziaływać na same jednostki pomocy społecznej jak i na rozwój społeczności lokalnych, współpracę międzysektorową z organizacjami pozarządowymi, włączanie aktywnych przedstawicieli lokalnej społeczności do kreowania polityki rozwoju społecznego.

3. Uwagi do założeń projektu PD w odniesieniu do planowanego konkursu dla projektów wspierających osoby niepełnosprawne w Poddziałaniu 7.2.1 PO KL

- a. Kryteria dostępu – pkt.2: proponujemy dodać wymaganą kompleksowość i indywidualizację form wsparcia** np. poprzez opracowanie i realizację Indywidualnego Planu Działania dla osoby niepełnosprawnej. Jest to szczególnie istotne w sytuacji projektów trwających ponad 2 lata, które powinny stanowić jedną przemyślaną i spójną koncepcję, a nie powtarzać cykle krótszych działań dla kolejnych grup uczestników. Niekorzystne bowiem byłoby wspieranie przedsięwzięć o cechach kilku projektów zawartych w jednym wniosku aplikacyjnym.
- b. Kryteria dostępu – pkt. 6: proponujemy nie wprowadzać ograniczeń okresu realizacji dla projektów, określonego na poziomie „nie krótszym niż 24 miesiące”**

Z uwagi na specyfikę projektów kierowanych do osób niepełnosprawnych, projekty te są często przedsięwzięciami stosunkowo kosztownymi, a długi czas ich trwania potęguje ten efekt;

Ponadto istotna jest wielkość alokacji przeznaczona na ww. konkurs o planowanych kryteriach. Zbyt mała alokacja oraz kryteria narzucające kompleksowe i długie, a zatem stosunkowo drogie formy wsparcia spowoduje – jak miało to miejsce w 2011 roku – dofinansowanie zaledwie kilku projektów z długiej listy rankingowej projektów ocenionych merytorycznie dobrze i bardzo dobrze.

- c. Kryteria strategiczne – pkt.1: proponujemy wprowadzenie zapisu definiującego tereny wiejskie zgodnie z definicją stosowaną w PO KL** tj. do 25 tys. mieszkańców, zamiast definicji GUS

Zdecydowana większość potencjalnych wnioskodawców to podmioty prowadzące działalność w miejscowościach o liczbie mieszkańców wyższej niż miejscowości wiejskie w rozumieniu GUS. Statystycznie większość potencjalnych uczestników tych projektów to mieszkańcy małych miast, w tym miast powiatowych i dlatego kryterium to – przy tak dużej wadze punktowej – zdecydowanie preferowałoby ofertę wsparcia osób niepełnosprawnych spoza głównych ośrodków ich zamieszkania, powodując także rozproszenie oddziaływania projektów EFS oraz poważne problemy w rekrutacji beneficjentów. Dodatkowo ww. rozproszenie projektów prowadzi do statystycznie wyższych nakładów finansowych na wsparcie mniejszej grupy docelowej.

4. Uwagi do założeń projektu PD w odniesieniu do planowanego konkursu dla projektów wspierających osoby w wieku 15-25 lat i osoby w wieku 50+ w Poddziałaniu 7.2.1 PO KL

a. Kryteria dostępu – **usunięcie kryterium dostępu dotyczącego wymaganego 24-miesięcznego okresu realizacji projektu**

Nie ma uzasadnienia dla realizacji projektów min. dwuletnich adresowanych do grupy docelowej wspieranej w konkursie. Wymóg ten spowoduje powstawanie projektów złożonych z kilku powtarzalnych cykli działań adresowanych do kolejnych grup uczestników, co jest m.in. kosztochłonne oraz nie gwarantuje kompleksowego wsparcia.

b. Kryteria strategiczne – pkt.2: **usunięcie kryterium odnoszącego się do komplementarności z PROW** poprzez wykorzystanie świetlicy, **a wprowadzenie kryteriów promujących projektodawców, którzy poprzez projekt w Poddziałaniu 7.2.1 PO KL rozwijają dotychczasowe działania zrealizowane w Działaniu 7.3 PO KL, jak też promowanie kompleksowości oferty poprzez dodanie kryterium premiującego partnerstwo.**

Brak jest uzasadnienia dla promowania wykorzystania świetlic, bowiem trudno jest wyobrazić sobie zastosowanie tej infrastruktury w projektach adresowanych do grup docelowych objętych konkursem, w tym również z uwagi na złożoność problematyki projektów oraz ich kompleksowość.

W to miejsce proponujemy wprowadzenie **1.** kryterium premiujące projekty partnerskie na rzecz młodzieży 15-25 lat oraz osób w wieku 50+ (co zwiększa kompleksowość i zakres oddziaływania projektu), jak też wprowadzenie **2.** kryterium, które promować będzie inicjatywy projektowe powstałe jako wynik doświadczeń wnioskodawców w zakresie realizacji projektów w Działaniu 7.3 PO KL.

Priorytet IX PO KL

1. Założenie z projektu PD: ograniczenie możliwości aplikowania o środki Poddziałania 9.1.1 PO KL do jednostek samorządu terytorialnego

- a. **Rozszerzenie grupy podmiotów aplikujących do „wszystkich podmiotów”**

Wbrew uzasadnieniu wskazanemu w PD jakoby „JST mają największe doświadczenie w zakresie przedmiotowej tematyki oraz realizacji projektów edukacyjnych”, jednostki samorządu terytorialnego mają w tym zakresie niewielkie doświadczenia, na co wskazuje wciąż niewystarczająca sieć przedszkoli i punktów przedszkolnych. Nadal istnieją w regionie gminy, w których nie ma żadnych przedszkoli, a prezentowana przez IP mapa aktywności w realizacji projektów w Poddziałaniu 9.1.1 PO KL potwierdza również, że gminy nie mają takich doświadczeń. Zasadne jest więc realizowanie projektów wspólnych z udziałem JST, ale nie przy założeniu pełnienia przez JST roli liderów projektów.

Jednocześnie nie jest jasne, dlaczego IP po raz kolejny ogranicza możliwości aplikacyjne podmiotom innym niż JST w konkursach IX Priorytetu. Doświadczenia w realizacji projektów oraz aktywność w konkursach podmiotów innych niż JST powinny skłaniać do zgoła odmiennego podejścia.

Proponowane powyżej rozszerzenie grupy beneficjentów powinno mieć miejsce we wszystkich planowanych do realizacji konkursach Poddziałania 9.1.1 PO KL w 2012 roku.

2. Założenie z projektu PD: ograniczenie liczby składanych przez projektodawców wniosków

- a. **Usunięcie kryterium dostępu „Projektodawca składa nie więcej niż 1 wniosek o dofinansowanie projektu w ramach danego konkursu.”**

Ww. ograniczenie jest sztuczne, bowiem jak pokazuje praktyka dotychczasowych konkursów w Poddziałaniu 9.1.1 PO KL, sporadyczne są sytuacje, w których jeden wnioskodawca składa więcej niż 1 wniosek. Jednocześnie, przy założeniu wspierania obszarów uznanych za „białe plamy”, należy pamiętać, że obszary te cechuje niska aktywność społeczna, co powodować będzie zawierania umów partnerskich na rzecz realizacji projektów między podmiotami z tych obszarów z podmiotami spoza tych obszarów. Ograniczenie konkursowe co do liczby składanych wniosków spowoduje więc, że na przedmiotowym obszarze nie powstaną jakościowo dobre inicjatywy projektowe, bowiem doświadczeni projektodawcy koncentrować się będą na mniejszej liczbie inicjatyw.

3. Założenie z projektu PD: ograniczenie konkursu do wyliczonej listy gmin (kryterium dostępu)

a. Przeniesienie kryterium z poziomu kryteriów dostępu do kryteriów strategicznych;

Obszary wyliczone w projekcie PD powinny być wspierane poprzez kryteria strategiczne, nie kryteria dostępu, bowiem – jak pokazuje praktyka konkursów, w których IP stosuje kryteria tego typu, jak Poddziałanie 9.1.2 lub Działanie 9.2 PO KL – jakość projektów składanych w konkursach jest niska, co wynika ze swoistego „zagwarantowania” środków dofinansowania dla konkretnych obszarów.

b. Zweryfikowanie listy wskazanych gmin poprzez usunięcie z listy miejscowości, które nie należą do „obszarów wiejskich” zgodnie z definicją stosowaną w PO KL

Wskazana w projekcie PD lista gmin i miejscowości nie jest kompatybilna z uzasadnieniem do tego kryterium, w którym wskazuje się, że gminy te „zaliczane są do obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich i miast do 25 tys. mieszkańców”.

c. Zawężenie listy wskazanych gmin do tych, w których nie działają żadne formy edukacji przedszkolnej

Kryterium „Projekt realizowany na terenie jednej lub kilku z poniższych gmin, na obszarze, której/których nie wsparto lub nie utworzono przedszkola (w tym również innej formy wychowania przedszkolnego) w ramach projektów wdrażanych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki” nie jest kryterium wspierającym edukację przedszkolną na wskazanych w PD obszarach, ale kryterium promującym aplikowanie w ramach PO KL. Projekty PO KL mają za zadanie odpowiadać na stwierdzone potrzeby (w tym przypadku na potrzebę edukacji przedszkolnej), natomiast ww. kryterium promuje aplikowanie o środki PO KL bez względu na faktyczne potrzeby społeczności lokalnej. Nie ma podstaw przypuszczać, że obszary, na których nie zrealizowano projektów Poddziałania 9.1.1 PO KL (lub Działania 9.5, które pozwala również na finansowanie edukacji przedszkolnej) to obszary wymagające wsparcia w zakresie edukacji przedszkolnej.

4. Założenie z projektu PD: organizacja konkursu dot. tworzenia przedszkoli przyzakładowych

a. Rezygnacja z realizacji odrębnego konkursu w ww. obszarze

Zamiar przeprowadzenia odrębnego konkursu w przedmiotowym obszarze jest niejasny. Z jednej strony IP dąży do konsekwentnego wyłączenia innych podmiotów niż JST z ubiegania się o środki PO KL w regionie, z drugiej promuje tworzenie i prowadzenie przedszkoli przyzakładowych przez pracodawców, chociaż ta forma prowadzenia przedszkoli niewiele się różni od

przedszkoli tworzonych w małych miejscowościach (ze środków innych planowanych do realizacji konkursów PO KL). Należy połączyć ten konkurs z „konkuresem otwartym” dla wszystkich podmiotów z regionu.

Jednocześnie planowany konkurs to angażowanie środków regionalnego komponentu PO KL do działań możliwych do realizacji w innym poddziałaniu Programu (1.3.2 PO KL).

5. Realizacja konkursu w Poddziałaniu 9.1.2 PO KL

W związku z tym, że projektodawcy PO KL nie mieli przez ostatnie trzy lata możliwości aplikowania o środki Poddziałania 9.1.2 (ze względu na wyłączenie podmiotów innych niż JST z aplikowania), należy stworzyć konkurs w tym zakresie, który pozwoli na realizację inicjatyw edukacyjnych zorientowanych na realizację programów rozwojowych szkół. Projekty te dadzą szansę na realizację indywidualnych, często bardzo specjalistycznych i złożonych projektów autorskich szkół i/lub podmiotów z nimi współpracujących i prowadzących działalność edukacyjną.

Jednocześnie stworzenie konkursu w Poddziałaniu 9.1.2 PO KL zapewni równy dostęp do możliwości finansowania projektów również podmiotom, które np. prowadzą szkoły niepubliczne.